

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Naturvernforbundet i Agder
P.b. 718
4666 KRISTIANSAND S

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1988-5

8. september 2021

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 1 i 2021-2022

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Naturvernforbundet i Agder 5. juli 2021 over rovviltnemnda i region 1 sitt vedtak 9. juni 2021 om kvote for lisensfelling av jerv og ulv i 2021-2022. I dette vedtaket behandles klagen knyttet til vedtaket om lisensfelling av jerv i region 1.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 1 sitt vedtak 9. juni 2021 om en lisensfellingskvote på 8 jerv. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på at det ikke er fastsatt bestandsmål for jerv i region 1, og at Miljødirektoratet mener at den vedtatte kvotestørrelsen for lisensfelling av jerv i regionen ikke truer bestandens overlevelse. Departementet har videre lagt vekt på skadehistorikken og skadepotensialet, at fellingskvoten ikke er til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for jerv i 2022 og at lisensfelling er hovedvirkemidlet for å regulere bestanden av jerv i region 1. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 1 vedtok 9. juni 2021 kvote for lisensfelling av jerv og ulv i 2021-2022. Vedtaket ble påklaget av Naturvernforbundet i Agder 5. juli 2021. Rovviltnemnda behandlet klagen og fastholdt sitt tidligere vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 16. juli 2021. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding for jerv 11. august 2021.

Klagers anførsler

Klager mener vedtaket er i strid med naturmangfoldloven § 5 og mener videre at vedtaket ikke har blitt vurdert etter naturmangfoldloven §§ 8-12, slik det følger av samme lovs paragraf 7. Klager mener vedtaket vil føre til at jerven vil bli fjernet fra regionen og mener dette ikke samsvarer med de føringene som er gitt av Stortinget. Klager viser til at jerv kan felles dersom det skjer vesentlig skade på husdyr, noe klager mener ikke har skjedd de siste to årene. Klager viser videre til at Norge har forpliktet seg til å stoppe tapet av naturmangfold og at det også må gjelde for jerv, og viser til at jerven er sterkt truet, jf. Norsk rødliste for arter,

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling

Saksbehandler
Morten Gluva
22 24 58 32

2015. Klager viser videre til at rovviltet har stor betydning for økosystemenes funksjon og produktivitet. Det vises til at det nå er påvist skrantesjuka på Hardangervidda og at tilstedeværelse av rovdyr på Hardangervidda ville bidra til en bedre helse hos villreinstammen. Klager mener vedtaket ikke er rettet inn mot bærekraftig forvaltning av jerv og ber om at det ikke åpnes for lisensjakt på jerv. Departementet viser for øvrig til klagen i sin helhet.

Rovviltnemndas vurdering

I sin vurdering av klagen sier rovviltnemnda blant annet:

"Region 1 er i ei særstilling i forvaltninga av dei fire store rovdyra i Noreg. Dette følgjer av St.meld. nr. 15 (2003-2004), Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforliket av 2011. Regionen er prioritert for beitebruk og det er ikkje bestandsmål for nokon av rovdyrartane. Det er brei politisk semje om korleis denne forvaltninga skal utøvast. Dette er vist i rovviltforliket av 2011 der det m.a. er peika på at soneinndelinga må forvaltast tydeleg (pkt 2.2.19). Når det ikkje er bestandsmål for nokon av rovdyrartane, skal det heller ikkje etablerast bestandar av rovdyrartane her. Ansvar for å følgje opp hovuddelen av denne politikken i regionane ligg til rovviltnemnda."

Videre skriver nemnda i sin klagebehandling:

"Når region 1 ikkje har eiga bestandsmål for rovdyrartane, vil det etter vår oppfatning vere av noko mindre betydning om vilkåra i naturmangfaldlova § 7 er oppfylt. Regionen skal uansett ikkje ha faste bestandar av rovdyrartane og det er grunn til å tru at dei streifdyra som er i regionen har liten påverknad på dei nasjonale bestandsmåla. I hovudsak er det hanndyr i regionen, med unntak av jerv der også hodyr er vanleg. Vi vil prinsipielt meine at det er dei regionane med bestandsmål for rovdyrartane som har hovudansvar for å oppfylle dei nasjonalt fastsette bestandsmåla. Nemnda meiner derfor at vilkåra er oppfylte for å fatte vedtak om kvote for lisensfelling etter § 7 i rovviltforskrifta, jf. § 10 i rovviltforskrifta, jf. § 7 i naturmangfaldlova."

I høve til naturmangfaldlova (nml) m.a. § 5 så blir det ikkje rett å hevde at rovviltnemnda bryt denne. Nemnda følgjer opp vedteken politikk på rovviltområdet som tilseier at rovviltartane og deira genetiske mangfald skal ivaretakast innan spesifikke geografiske område, der rovviltregion 1 ikkje er inkludert. Vi kan altså ikkje automatisk nytte paragrafane i naturmangfaldlova i rovviltforvaltninga i heile landet. Når det gjeld dei andre paragrafane i naturmangfaldlova, §§ 8-12 og § 7 (prinsipp for offentleg avgjerd) vil § 8 vere viktig. Kunnskapsgrunnlaget for rovviltartane er svært god i Noreg og vi reknar § 8 som oppfylt i saksutgreiinga til vedtaket. §§ 9-12 vil ikkje på same vis kunne nyttast i den særstilling som rovviltregion 1 er i."

Koplinga mellom skrantesjuka (CWD) på villrein på Hardangervidda (og i Nordfjella) grunngjeve med at det kan skuldast fråvær av rovdyr er høgst usikker, og der er i dag ikkje forskning som klårt understøtter dette. CWD er ein spesiell sjukdom som ikkje viser på dyra før sjukdommen er langt framskriden og dei kan då ha smitta andre dyr undervegs i sjukdomsperioden. Normalt er det elles slik at dei fleste rovdyr vil ta sjuke og skadde dyr, og unge og gamle dyr."

I saksframlegget for rovviltnemndas vedtak 9. juni 2021 er det blant annet gitt oversikt over registrerte skader av freda rovvilt på husdyr og tamrein fram til og med 31. mai i år. På det

tidspunktet var det registrert totalt 17 skader, hvorav 2 var sikre skader av jerv. Videre er følgende omtalt i sekretariatets saksframstilling:

"I vår region har det pr. 31.05.2021 ikkje vore ekstraordinære uttak av jerv, men det har vore eit forsøk i Luster kommune. Ingen jervar vart felt under lisensjakta i sesongen 2020/2021 i region 1 av ei kvote på 8 dyr. Det er avgang på ein jerv i Vestland (i mårfelle i Stryn kommune)."

Miljødirektoratets faglige tilråding

"Miljødirektoratets faglige tilråding i denne saken avgrensar seg til særleg to hensyn:

1) å vurdere om effektivering av vedtatt kvote truer bestandens overlevelse, jf. de generelle vilkårene i naturmangfoldloven § 18 andre ledd, og

2) å vurdere jervebestandens status og forventede utvikling i Norge, og vurdere sannsynligheten for om bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet.

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger.

Den norske bestanden av jerv er del av en større sammenhengende fennoskandisk bestand og med forgreiningar også vidare inn i Russland. Vurderingar av bestandens overlevelse må derfor ses i sammenheng med dette. Kunnskapen om den skandinaviske bestanden er relativt god, for de finske og særleg de russiske delene av den felles bestanden av jerv, har vi ikke samme kunnskapsnivå."

Videre skriver Miljødirektoratet:

"Med bakgrunn i statistikk over kjent avgang og bestandsutvikling de siste årene, vurderer Miljødirektoratet at rovviltnemndas sitt vedtak om kvote for lisensfelling av 8 jerver i region 1 ikke vil sette jervebestandens overlevelse i fare. Videre vurderer Miljødirektoratet at det er lite sannsynlig at bestandsmålet på 39 årlige ynglinger ikke vil kunne nås også neste sesong selv etter en effektivering på åtte dyr."

Miljødirektoratet konkluderer slik:

"Miljødirektoratet mener kvotevedtaket ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse eller for nasjonalt bestandsmål for jerv."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 10. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i loven §§ 8-10 og § 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippene i nml. § 11 anses ikke som relevante i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i

rovviltforskriften §§ 1, 3, 4 og 6 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Det er ikke fastsatt bestandsmål for jerv i region 1.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 får mindre betydning. Departementet anser også at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt.

Nml. § 18 første ledd bokstav b slår fast at det kan tillates uttak av vilt for å avverge skade på blant annet husdyr og tamrein. Det er i tillegg to kumulative vilkår som alltid må være oppfylt; at felling ikke må true bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd.

Vurdering av vilkåret om at uttaket må avverge skade

Departementet skal ta stilling til om man skal tillate uttak av jerv for å avverge skade på husdyr, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. Som det fremgår av innstillingen til rovviltnemndas vedtak er det i år også registrert skader av jerv på sau i regionen og per 1. september er det i Rovbase registrert tap av 12 sau og lam i regionen. I 2020 ble 149 sau og lam erstattet tapt til jerv. Også tidligere år er det erstattet tap av sau forårsaket av jerv i regionen (kilde: Rovbase). Rovviltregion 1 har blant det høyeste antall sau i landet. Departementet legger til grunn at det også i 2021 og 2022 kan oppstå skade på sau, og at vilkåret i nml. § 18 første ledd er oppfylt.

Vurdering av vilkåret om at formålet ikke må kunne nås på en annen tilfredsstillende måte

I tillegg til vilkåret om at uttaket må avverge skade, er det et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 annet ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, som er fastsatt bl.a. i rovviltforskriften § 4 og rovviltnemndas regionale forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har tydelig prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr. Det er ikke fastsatt bestandsmål for jerv i region 1, og departementet mener at det ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta lisensfellingkvote for jerv i region 1.

Vurdering av vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Av nml. § 18 annet ledd fremgår det at vedtaket etter bestemmelsenes første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. I 2020 ble det registrert 63 jervekull i Norge, og bestanden var beregnet til å bestå av 382 voksne individer (kilde: Rovdata). Det nasjonale bestandsmålet er på 39 årlige ynglinger av jerv. Så langt i år er det registrert 57 ynglinger av jerv i Norge. Åtte av disse ynglingene er tatt ut ved ekstraordinært uttak og en yngling er trolig drept av en hannjerv. I region 1 er det ikke dokumentert yngling av jerv så langt i 2021.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det statusrapporter og annen vitenskapelig kunnskap som medfører at vi har betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for. Ut over enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Departementet er enig i vurderingen fra Miljødirektoratet om at vedtaket fra rovviltnemnda i region 1 om lisensfelling av inntil 8 jerv i 2021/2022 ikke truer bestandens overlevelse.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 1 sitt vedtak 9. juni 2021 om en lisensfellingskvote på 8 jerv. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på at det ikke er fastsatt bestandsmål for jerv i region 1, og at Miljødirektoratet mener at den vedtatte kvotestørrelsen for lisensfelling av jerv i regionen ikke truer bestandens overlevelse. Departementet har videre lagt vekt på skadehistorikken og skadepotensialet, at fellingskvoten ikke er til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for jerv i 2022 og at lisensfelling er hovedvirkemidlet for å regulere bestanden av jerv i region 1. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Morten Gluva
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Statsforvalteren i Vestland
Statsforvalteren i Vestland